

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ТВОРЧИХ ПРОЕКТІВ УЧНЯМИ НА ЗАНЯТТЯХ З ТЕХНОЛОГІЇ ШВЕЙНОГО ВИРОБНИЦТВА

Газука Т.А.

*Чернігівський державний педуніверситет
імені Т.Г.Шевченка*

Трансформаційні процеси, що відбуваються в освітній галузі взагалі та трудовому навчанні зокрема, зумовили необхідність організації діяльності вчителя в інноваційному режимі.

Нині недостатньо зосереджувати увагу в школі лише на засвоєнні певної суми знань. Протилежним до репродуктивного навчання, є підхід, у якому акцент перенесено на самостійну активну навчальну діяльність учнів. В основу такого навчального процесу закладено співробітництво і продуктивне спілкування учнів, спрямоване на спільне розв'язання проблем, формування здібностей виділяти важливе, ставити цілі, планувати діяльність, розподіляти функції, відповідальність, критично міркувати, досягати значимих результатів. В українській педагогіці такий підхід пов'язано з використанням проблемного та проектного методів навчання [2].

Метод проектів був відомий ще у 20-ті роки ХХ сторіччя. Останнім часом у зв'язку зі становленням парадигми особистісно орієнтованої освіти, метод проектів переживає друге народження як ефективне доповнення до інших педагогічних технологій, що сприяють становленню особистості – суб'єкта діяльності та соціальних стосунків. Ці підходи базуються на застосуванні знань і вмінь, отриманих під час вивчення різних дисциплін на різних етапах навчання, інтегрувати їх у процесі роботи над проектом. Це забезпечує позитивну мотивацію і диференціацію у навчанні, активізує самостійну творчу діяльність учнів під час виконання проекту [1].

Робота за методом проектів передбачає постановку певної проблеми і наступне її розкриття, розв'язання, з обов'язковою наявністю ідеї та гіпотези розв'язування проблеми, чітким плануванням дій, розподілом (якщо розглядається групова робота) ролей, тобто наявністю завдань для кожного учасника за умов тісної взаємодії, відповідальності учасників проекту за свою частину роботи, регулярного обговорення проміжних кроків та результатів. Метод проектів є ефективним в тому випадку, коли в навчальному процесі поставлено певне дослідницьке, творче завдання, для розв'язування якого потрібні інтегровані знання з різних галузей, а також застосування дослідницьких методик (наприклад, дослідження демографічних чи економічних проблем у різних регіонах світу, створення серії репортажів з різних регіонів за однією з проблем, які б розкривали певну тему, зокрема, впливу кислотних дощів на оточуюче середовище чи розміщення різноманітних галузей промисловості в різних регіонах тощо).

Тематика проектів має відношення до теоретичного боку навчальної програми й є метою поглиблення знань окремих учнів у певній царині, аби диференціювати процес навчання. Найчастіше теми проектів стосуються конкретного практичного питання, що є актуальним для реального життя. Разом з тим, вона вимагає залучення знань учнів не лише з одного предмету, але й з різних галузей, стимулює систематичне творче мислення, “вмикання” навичок дослідницької роботи. Саме таким чином досягається природна інтеграція знань.

Навчання за методом проектів змінює традиційно визначену роль вчителя як основного джерела знань та носія інформації і, навіть його основна педагогічна задача не зводиться до репродуктивного строго послідовного дотримання стадій проектування. Одна з основних функцій вчителя в роботі за проектною методикою – консульту-

вання, обговорення проекту, успіх виконання якої в значній мірі залежить від взаємодії і діалогу з учнями в процесі вирішення спільних задач.

При виконанні творчого проекту з технології виготовлення швейних виробів процес проектування містить у собі аналіз проектного завдання, узагальнення матеріалу, виконання ескізу, макету з матеріалу, розрахунок творчого процесу, художнє конструювання і моделювання, вивчення соціологічних і економічних вимог.

Виходячи з цього визначення, творчим проектом може вважатися тільки така робота, коли разом з готовими виробами (моделями одягу, декоративно-прикладними роботами) повинні бути представлені всі матеріали, що відображають етапи розробки і виконання проекту.

Робота з тканиною, виготовлення одягу, виконання декоративно-прикладних робіт своїми руками є творчим процесом, одним із засобів самовираження які дають можливість учням реалізувати свої задуми в реальні, конкретні швейні вироби.

Виготовлення швейних виробів може бути розглянуте як сума декількох технологічних дій, виконуваних у наступній послідовності:

- 1) складання ескізу;
- 2) виконання креслення-конструкції, викрійки;
- 3) технологія виготовлення жіночого одягу (повузлова обробка);
- 4) виготовлення швейного виробу за індивідуальним планом.

Чітке проходження схеми: ескіз – креслення – конструкція – технологія – готовий виріб дозволяє навчити учнів виконувати самостійно швейні вироби від ідеї до кінцевого результату, від ескізу до готового виробу.

Задача вчителя попередньо сформувані певні знання, уміння, навички і дати інформацію по усім напрямкам діяльності, ознайомити з усіма професіями, задіяними у виготовленні швейних виробів: художник-модельєр, конструктор, технолог, оператор швейного устаткування демонстратор одягу.

Навчання діяльності, а не конкретно якому-небудь ремеслу – вузько ремісничому умінню зшити один-єдиний виріб, міститься в самостійному виконанні різних виробів із тканини від початку до кінця за складеним планом технологічної обробки.

Учні повинні володіти знаннями та вміннями з матеріалознавства, роботі на швейній машині, конструювання і моделювання, технології виготовлення жіночого одягу тощо.

З практичної сторони кожен учень повинен бути учасником усіх видів діяльності, побувавши протягом навчального процесу в ролі художника-модельєра, конструктора, технолога, оператора швейного виробництва, демонстратора одягу, що створює основу, фундамент для наступної професійної підготовки.

Навчання на творчій праці (у доступних для школярів відповідного віку формах) сприяє підвищенню інтересу до навчання, виробленню стійких мотивів у їхній пізнавальній діяльності і трудовій діяльності в цілому.

Як творчі проекти можуть бути виготовлені плечові і поясні вироби, доповнення до них, декоративно-прикладні роботи з принципу від простого до складного.

Учитель пропонує теми творчих проектів для кожної вікової групи, наприклад: одяг для відпочинку, одяг для школи, робочий одяг для будинку і т.д.

Головне завдання вчителя полягає в тому, щоб створити передумови для успішної творчості, організувати проектну діяльність і поетапне пророблення обраної теми.

Необхідно визначити тематику творчих проектів виходячи з реальних умов: матеріальної бази, кількості навчальних годин, віку учнів. Виходячи з поставлених задач учням дається той необхідний об'єм змістовної частини, що створює мотивацію до творчої роботи, дозволяє виконувати якісні проекти на високому естетичному рівні.

В основу методики закладаються наступні принципи:

- добір тем творчих проектів, адаптованих для вікових груп,
- аналіз моделей одягу, декоративно-прикладних робіт відповідно до напрямку сучасної моди,
- уміння працювати з журналами мод і іншою необхідною і потрібною інформацією;

- введення в курс навчання єдиної базової конструкції для плечових виробів,
- експрес-побудови поясних виробів, що дозволяють швидко і точно виконувати сучасні креслення, виготовляти викрійки, наочно застосовувати прийоми художнього конструювання;
- застосування сучасної технології обробки швейних виробів, що забезпечує виконання творчих проектів,
- попереднє пророблення на зразках із тканини ручних, машинних швів, уніфікованих деталей і вузлів,
- використання техніки швидкого шиття;
- засвоєння коротких відомостей про тканини,
- оволодіння прийомами роботи на швейній машині з електричним приводом і технікою швидкого шиття, що необхідно для якісного виконання творчої роботи.

Робота проводиться поетапно в наступній послідовності: 1) добір ідеї, визначення специфіки проекту і його обґрунтування; 2) робота зі збору інформації з відповідною літературою, журналами мод, альбомами; 3) відпрацювання ідеї в ескізах, начерках; 4) виконання проекту; 5) захист творчого проекту, аналіз проведеної роботи, виставлення оцінок.

Учитель повинен обговорити з кожним учнем тему обраного проекту, конкретизуючи задачу (вибираючи швейний виріб, декоративно-прикладну роботу), відпрацьовуючи ідею в ескізах, начерках. Проробляються питання про призначення, вибір тканини, доповнення. Якщо чітко визначається вибір виконуваного швейного виробу, вирішені питання композиції: силует, колір, пропорції і т.д., тоді на цьому остаточному ескізі бажано одержати підпис батьків, тому що спільне сімейне обговорення дає можливість залучення членів родини в роботу над творчим проектом.

Потім учні починають працювати з зошитом "Творчий проект", послідовно заповнюючи сторінки, відображаючи всі етапи розробки і виконання творчої роботи, за планом відповідно до індивідуальності виготовленого швейного виробу або декоративно-прикладних робіт. Для контролю чіткого виконання практичної роботи наприкінці кожного заняття в зошиті заповнюється графа "Самозвіт" про пророблену роботу і виставляється оцінка. Тим самим досягається самостійність, дисциплінованість учнів, а вчитель має можливість коректувати і поправляти діяльність, виступати в ролі консультанта. На наступних заняттях здійснюється заповнення кожного розділу по пунктах у зошиті "Творчий проект за технологією обробки тканини" і виконується практична робота із самозвітом.

На останньому занятті підводиться підсумок тієї діяльності, якій навчилися на попередніх заняттях. Перед захистом учитель здійснює бесіду про доповнення до костюма (взуття, головні убори, сумки, біжутерія, зачіски і т.д.), дає первинні знання по індивідуальному стилю, раціональному гардеробові [3].

Таким чином вчитель в творчій проектній діяльності учнів стає натхненником, ініціатором їх самоосвіти, самореалізації; генератором творчих ідей, намагаючись навчити дітей бачити навчальний зміст будь-якої діяльності, підтримує їх пізнавальний інтерес. Мета вчителя створити для кожного учня успішну освітню ситуацію, підтримати розвиток універсальних вмінь дітей в їх творчій діяльності.

Зазначені особливості проектно-технологічної діяльності потребують відповідної спеціальної та загальнопедагогічної підготовки майбутнього вчителя трудового навчання.

Література

1. Логвін В. Метод проектів у контексті сучасної освіти // Завуч. – 2003. – №2. – С.12-14.
2. Морзе Н. Метод навчальних проектів. Visnyk @ iatp. orq. ua.
3. Метод проектів. <http://old.prosv.ru/metod/chernyacova/7.html>.